

Погореленко Н. П.

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ КАПІТАЛОМ БАНКУ

Мета статті полягає у розвитку теоретико-методологічних засад формування та використання механізму управління економічним капіталом банку, заснованого на застосуванні процедур динамічного моделювання руху фінансових ресурсів. Обґрунтовано, що основним завданням роботи такого механізму повинно стати вироблення принципів формування та орієнтирів використання банківських ресурсів та забезпечення їх додержання. Наведено пропозиції щодо формування механізму управління економічним капіталом банку, основу якого складає динамічна модель потоків банківських ресурсів. Вона зводиться до визначення бажаних траєкторій результируючих індикаторів, які пропонується розглядати як важелі впливу на нього. Перспективою подальших наукових досліджень є взаємозв'язок означених важелів впливу з конкретними методами впливу на них. При цьому потрібне не лише розроблення співвідношень «важелі-методи», але й врахування параметрів необхідного забезпечення та встановлення залежності вибору методу від сценарію зміни рівня конкретного індикатора (важеля впливу).

Ключові слова: банк, капітал, механізм управління, модель, індикатори

Рис.: 6. *Табл.:* 2. *Бібл.:* 12.

Погореленко Наталія Петрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент, кафедра банківської справи, Університет банківської справи Національного банку України (вул. Андріївська, 1, Київ, 04070, Україна)

Email: pogorelenko@inbox.ru

УДК 336.71

Погореленко Н. П.

ПОДХОДЫ К ФОРМИРОВАНИЮ МЕХАНИЗМА УПРАВЛЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИМ КАПИТАЛОМ БАНКА

Цель статьи состоит в развитии теоретико-методологических основ формирования и использования механизма управления экономическим капиталом банка, основанного на применении процедур динамического моделирования движения финансовых ресурсов. Обосновано, что основной задачей работы такого механизма должна стать выработка принципов формирования и ориентиров использования банковских ресурсов и обеспечение их соблюдения. Приведены предложения по формированию механизма управления экономическим капиталом банка, основу которого составляет динамическая модель потоков банковских ресурсов. Она сводится к определению желаемых траекторий результирующих индикаторов, которые предлагается рассматривать как рычаги воздействия на него. Перспективой дальнейших научных исследований является взаимосвязь указанных рычагов влияния с конкретными методами воздействия на них. При этом требуется не только разработка соотношений «рычаги – методы», но и учета параметров необходимого обеспечения и установления зависимости выбора метода от сценария изменения уровня конкретного индикатора (рычага воздействия).

Ключевые слова: банк, капитал, механизм управления, модель, индикаторы

Рис.: 6. *Табл.:* 2. *Библ.:* 12.

Погореленко Наталья Петровна – кандидат экономических наук, доцент, доцент, кафедра банковского дела, Университет банковского дела Национального банка Украины (ул. Андреевская, 1, Киев, 04070, Украина)

Email: pogorelenko@inbox.ru

UDC336.71

Pohorelenko N. P.

APPROACHES TO FORMATION OF THE MECHANISM OF MANAGING THE BANK'S ECONOMIC CAPITAL

The goal of the article lies in development of theoretical and methodological grounds of formation and use of the mechanism of managing economic capital of the bank, based on application of procedures of dynamic modelling of movement of financial resources. The article shows that the main task of operation of such a mechanism should become development of principles of formation and reference points of use of banking resources and ensuring their observance. The article provides proposals on formation of the mechanism of managing the bank's economic capital, the basis of which is the dynamic model of flows of banking resources. It is reduced to identification of desired trajectories of resulting indicators, which are offered to be considered as its levers. The prospect of further scientific studies is interconnection of the said levers with specific methods of impact on them. This requires not only development of «leverages – methods» correlation, but also accounting of parameters of necessary provision and establishment of dependence of selection of the method on the scenario of change of the level of a specific indicator (leverage).

Key words: bank, capital, mechanism of management, model, indicators

Pic.: 6. *Tabl.:* 2. *Bibl.:* 12.

Pohorelenko Nataliya P. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor, Department of Banking, University of Banking of the National Bank of Ukraine (vul. Andriyivska, 1, Kyiv, 04070, Ukraine)

Email: pogorelenko@inbox.ru

Вступ. З огляду на негативні наслідки світової фінансово-економічної кризи, можна стверджувати про необхідність створення дієвого ринкового господарства з високими адаптаційними спроможностями. Водночас, безсумнівно є те, що ефективність такого процесу значною мірою залежить від розвитку банківської системи. Дійсно, лише банки забезпечують рух капіталів та переливання коштів між різними секторами економіки. Успішність вирішення пробле-

ми створення стійкої та самодостатньої банківської системи значною мірою залежить як від наявності та ефективності використання капіталу кожного конкретного банку, так і від його адекватності потребам розвитку економіки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує досить багато наукових досліджень, які дають визначення категорії «капітал» [2; 10] та розглядають її генезис [8; 11]. В межах цих досліджень значне місце займають дослі-

дження сутності поняття «капітал банку» [3; 6; 12], які поділяються на суто нормативні (наприклад, бухгалтерське визначення капіталу банку згідно з [4] зводиться до його представлення як залишкової вартості активів банку після вирахування всіх його зобов'язань) та орієнтовані на розкриття певних особливостей даного поняття. З точки зору другого підходу, вельми цікавим є поданий у статті С. В. Міщенко [7] аналіз доречності використання поняття «економічний капітал банку», яке, на жаль, не є загальноприйнятим та загальноживаним. Означена доречність пояснюється можливістю індивідуалізації трактування даного поняття кожним банком (на відміну, наприклад, від понять регулятивного чи власного капіталу), що дозволяє полегшити вибір специфічних для управління капіталом конкретного банку важелів механізму.

Розглядаючи множинні трактування саме економічного капіталу банку (ЕКБ), можна виділити два підходи до його розуміння. Перший підхід визначає ЕКБ через суму капіталів (банківських ресурсів у матеріально-речовій формі, у формі нематеріальних та фінансових активів [12]), виражених в грошовій формі, необхідних для покриття певної сукупності конкретних ризиків та з метою отримання прибутку [3]. Другий підхід базується на визначенні ЕКБ як найнадійнішої та найстійкішої компоненти регулятивного капіталу, здатної покрити певну сукупність ризиків та результат їх комплексної взаємодії [7, с. 137]. Прийняття обох цих підходів дозволяє в процесі формування ЕКБ виділити певні його базові складові (такі як залучені кошти юридичних і фізичних осіб, кошти банків та міжбанківські кредити, статутний капітал банку), сумування яких й відбиватиме розмір та рівень розвитку економічного капіталу банку. При цьому, саме орієнтування на використання поняття «економічний капітал банку» дозволяє ввести певні трансформації до організації менеджменту банку саме в частині формування відповідного управлінського механізму (механізму управління економічним капіталом банку або МУЕКБ).

Метою статті є розвиток теоретико-методологічних засад формування та використання механізму управління економічним капіталом банку, заснованого на застосуванні процедур динамічного моделювання руху фінансових ресурсів.

Виклад основного матеріалу. В основу реалізації цілі дослідження покладено ідею І. Е. Амеліна [1] щодо розгляду банку як сукупності фінансових ресурсів та їх потоків. З оглядом на те, що наявні у банку різного роду фінансові ресурси оказують взаємний вплив один на одного та є підлеглими до умов середовища життєдіяльності банку. При організації менеджменту банку слід враховувати обмежену кількість факторів впливу. Саме в розрізі цих факторів й буде формуватися МУЕКБ. Така пропозиція може бути реалізована при орієнтуванні на визначення механізму у [9, с. 369] як сукупності фінансових стимулів, інструментів та важелів впливу, сформованих в рамках певного (інформаційного, нормативного, технічного, законодавчого, інституціонального та іншого) забезпечення. При цьому, обираючи методи впливу, слід враховувати динамічність фінансових потоків.

Отже, з точки зору орієнтування МУЕКБ на динамічність зміни станів банку та рух фінансових ресурсів, доречним є й урахування пропозицій С. Л. Коваль [5] щодо визначення банківського капіталу як тієї частини банківських ресурсів (власних, залучених та запозичених коштів, які використовуються банківською установою), що мають здатність приносити дохід. Саме орієнтуючись на дане визначення та наявні розробки в сфері моделювання діяльності банку [1; 6], запропонуємо власний підхід до організації роботи МУЕКБ. Основним завданням роботи такого механізму повинно стати вироблення принципів формування та орієнтирів використання банківських ресурсів та забезпечення додержання цих принципів й орієнтирів. Реалізація даного завдання вимагає здійснення певних дій, орієнтованих як на формування МУЕКБ, так і на забезпечення його функціонування та контроль відповідності зміненим умовам господарювання. До основних з таких дій слід віднести визначення фінансових методів виконання функцій банку, формування різних видів забезпечення реалізації даних методів та встановлення індикаторів ініціалізації дії даних методів.

Отже, за своєю природою діяльність формованого механізму полягає у відборі бажаних траєкторій для зміни показників результативності банку та забезпечення додержання їх у певних коридорах протягом встановленого періоду часу через застосування декількох петель зворотних зв'язків. Обираючи нормативні значення для таких показників, пропонується застосування моделі системної динаміки. На верхньому рівні агрегації дана модель, параметри якої обрано з урахуванням особливостей життєдіяльності банка «Тавріка», представлена на рис. 1.

Сутність поданої на рис. 1 моделі зводиться до виділення системи нелінійних зв'язків, що відображають динаміку приросту показника економічного капіталу банку за рахунок підбору оптимального співвідношення між доходністю та витратністю робочих активів банку. На інструментальному рівні, для реалізації закладених у подану на рис. 1 схему зв'язків пропонується введення ряду змінних, характеристика яких подана у табл. 1.

З огляду на наявність причинно-наслідкових зв'язків та потокове представлення процесу формування ЕКБ, у якості інструментарію моделювання автором було обрано пакет імітаційного моделювання iThink. В рамках використання даного пакету побудовано опис головних блоків означеної на рис. 1 схеми. Так, субмодель визначення обсягів залучення ресурсів банку представлена на рис. 2.

Логіка поданої на рис. 2 схеми базується на моделюванні й прогнозуванні результатів життєдіяльності банку. Відповідна модель наведена на рис. 3.

Зрозуміло, що будь-яка модель містить допоміжні складові, які визначають окремі другорядні аспекти досліджуваної проблеми. Такі аспекти визначені у вигляді окремих складових поданої на рис. 1 схеми, а їх деталізоване представлення відображено на представлених на рис. 4 схемах.

Отже, як видно з рис. 2 – рис. 4, особливість пакету iThink міститься в можливості представлення будь-якого економічного явища чи процесу (у рамках мети статті – процесу моделювання рівня ЕКБ) у термінах «потоків»,

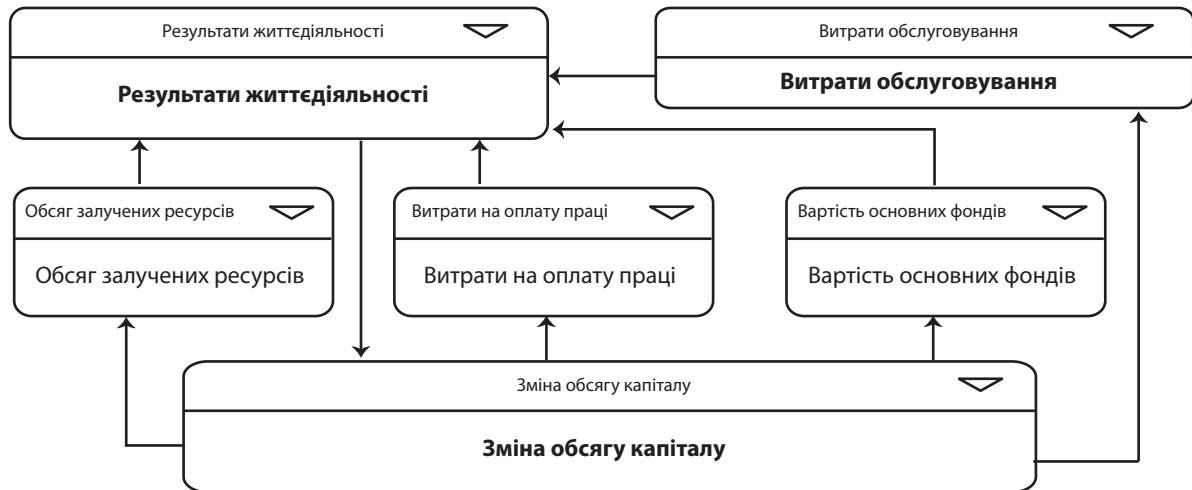

Рис. 1. Агрегована схема процесу управління економічним капіталом банку

Таблиця 1

Змінні, що використано у моделі, та їх характеристика

Змінна	Умовне позначення	Характеристика
1	2	3
Економічний капітал банку (ЕКБ)	Economic_Capital	Початкове значення визначено на підґрунті аналізу річної фінансової звітності Публічного акціонерного товариства «БАНК «ТАВРИКА»
Зміна обсягу капіталу	dEC	Потік, що відбиває приріст чи зменшення капіталу банку за кожним шагом (DT=1) моделі
Рівень зміни капіталу	EC_Adding	Змінна, яка визначає рівень (позитивний чи від'ємний) зміни капіталу за шаг моделі
База податків	Profit_Tax	Задано значення лише податку на прибуток
Результати життєдіяльності	Economic_Result	Відображає співвідношення між всіма надходженнями та видатками банку
Рівень залучення ресурсів	Income_Level	Відбиває залежність від початкового рівня власного капіталу об'єкта дослідження
Обсяг залучених ресурсів	Attractor_Resource	Резервуар, що відображає загальний рівень надходження ресурсів (до подальшого їх розподілу)
Обсяг залучених ресурсів	Increase_Attractor_Resource	Потік, що відображає надходження фінансових ресурсів, які можуть приносити дохід
Потоки руху фінансових ресурсів банку	decARincSF decARincWA	Потік, що відображає спрямування коштів до фондів резервування Потік, що відображає спрямування коштів
Коефіцієнт резервування	Standby_Koeficient	Відображає рівень фінансових ресурсів, які спрямовуються на створення резервів
Приріст фонду резервування	Add_Standby_Fund	Резервуар, який відображає рівень приросту фонду резервування за модельний час
Приріст робочих активів	Add_Working_Active	Відображає збільшення робочих активів, які відбувається під час роботи моделі
Робочі активи	Working_Active	Загальний рівень наявних у банку робочих активів
Комісійна доходність	Comission_Arrivals	Комісійна доходність робочих активів. Визначається як статистична залежність від їх рівня
Процентна доходність	Percent_Arrivals	Відсоткова доходність робочих активів. Визначається як статистична залежність від їх рівня
Фінансові розходи банку	Finanse_Expenses	Відбиває потік платежів за залучені банком ресурси, комісійні та процентні витрати
Адміністративні витрати	Administrative_Expenses	Всі видатки банку, пов'язані з формуванням собівартості надаваних ним послуг
Рівень процентних доходів	Percent_Income_Level	Змінні, які відображають рівень процентних доходів банку. Задаються в рамках певного інтервалу й визначаються за допомогою статистичного дослідження співвідношень доходів й капіталу
Рівень процентних витрат	Percent_Outcome_Level	

1	2	3
Рівень комісійних доходів	Comission_Income_Level	Змінні, які відображають рівень комісійних доходів банку. Також задаються в рамках інтервалу. Для забезпечення потреб моделювання передбачено можливість їх оперативного перегляду
Рівень комісійних витрат	Comission_Outcome_Level	
Персонал	Staff	Відображає кількість персоналу банку
Зарплатня	Wages	Для спрощення моделі виведена лише середня заробітна плата для одного співробітника банку
Витрати на оплату праці	Staff_Compensation	Моделює ту частину оплати роботи працівників банку, які відносяться на собівартість послуг
Амортизація	Amortization	Потік амортизаційних відрахувань, які у кожний шаг моделі залучаються до собівартості послуг
Норма амортизації	Amortization_Rate	Для спрощення моделі не передбачено розподіл основних фондів за окремими групами
Вартість основних фондів	Main_Funds_Cost	Початкове значення вартості наявних у банку основних фондів (виділено з оглядом на вагомість їх питомої ваги у активах банку)
Рівень витрат обслуговування	Sevising_Expenses_level	Визначена статистичним образом змінна, що моделює рівень витрат на обслуговування капіталу
Витрати обслуговування	Capital_Servicing_expenses	Поточні видатки на обслуговування капіталу та різного роду внутрішньобанківські витрати

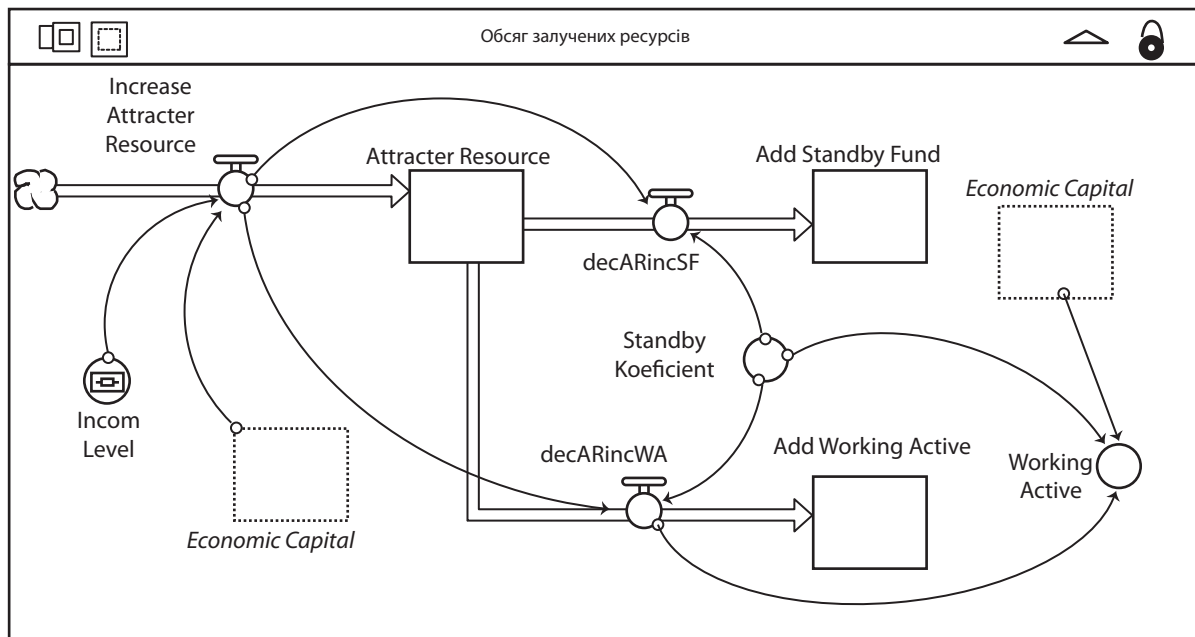

Рис. 2. Субмодель визначення обсягів залучення ресурсів банку

«резервів» та їх динамічних змін. Також пакет iThink дозволяє перевести візуальне відображення моделі у систему диференціальних рівнянь. Таке переведення, представлене у вигляді лістинг-моделі, яке розкриває логіку означених на рис. 1 зв'язків, подано на рис. 5.

До поданої на рис. 1 моделі окремо введено вимогу створення резервів від суми отриманих банком коштів, представлено процес віднесення на собівартість банківських послуг амортизаційних відрахувань, передбачено наявність адміністративно-господарчих витрат та видатків на обслуговування капіталу банку тощо. Характеристика

означених елементів моделі в розрізі представленої на рис. 1 формалізації співвідношень цих елементів наведено у табл. 1.

Описана за допомогою охарактеризованих у табл. 1 змінних логіка поданої на рис. 1 моделі розкриває сутність МУЕКБ. Так, виходячи з означених вище етапів формування даного механізму, дана модель дозволить моделювати різні варіанти розвитку подій (динаміки важелів впливу на рівень ЕКБ) та безпосередньо обирати важелі впливу (представлені на рис. 6). При цьому, як видно з табл. 2, передбачено сценарний підхід до управління ЕКБ.

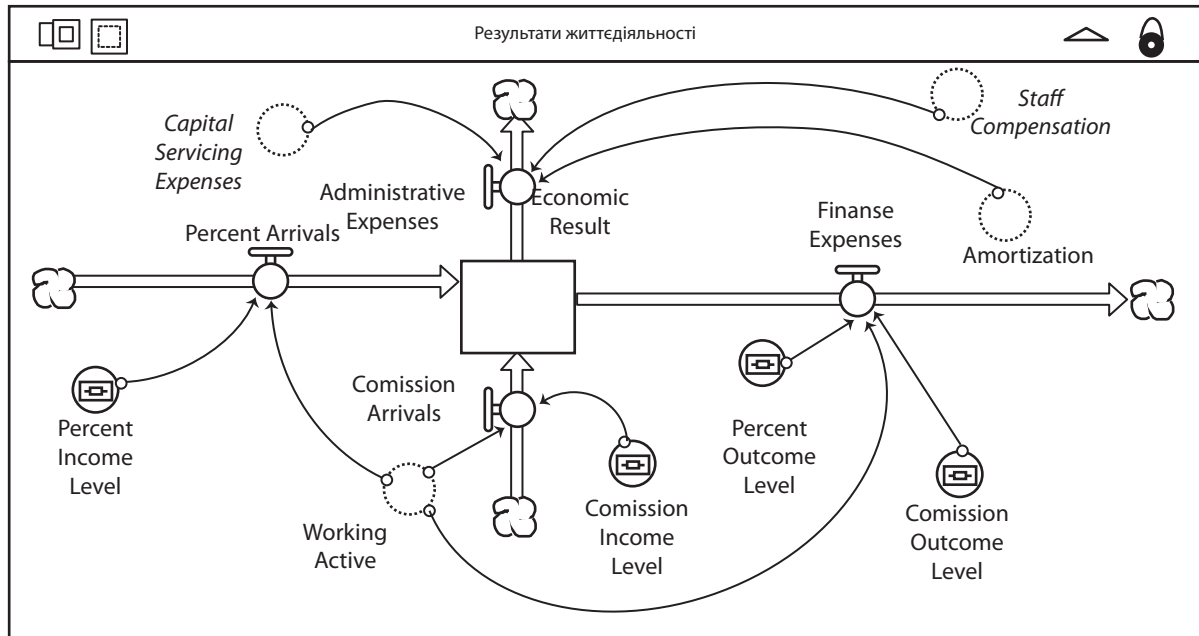

Рис. 3. Субмодель відображення результатів життєдіяльності банку

Особливістю сценарного підходу є те, що за допомогою перемикачів представлених на рис. 6 важелів встановлення рівня змінних, відбувається вибір одного з варіантів «екземпляру майбутнього». Відповідно й прийняття управлінських рішень має враховувати бажану траєкторію та прагнути до її додержання через створення системи від'ємних зворотних зв'язків.

Висновки. Таким чином, у статті наведено пропозиції щодо формування механізму управління економічним капіталом банку, основу якого складає динамічна модель по-

токів банківських ресурсів. Логіка роботи такого механізму зводиться до визначення бажаних траєкторій результуючих індикаторів, які запропоновано розглядати як важелі впливу МУЕКБ. Разом з тим, потребує проведення подальших досліджень взаємозв'язання означених важелів впливу з конкретними методами впливу на них. При цьому потрібне не лише розроблення співвідношень «важелі-методи», але й врахування параметрів необхідного забезпечення та встановлення залежності вибору методу від сценарію зміни рівня конкретного індикатора (важеля впливу).

ЛІТЕРАТУРА

- Амелин И. Э. План-матрица развития Банка / И. Э. Амелин, В. А. Царьков // Банки и технологии. – 2002. – №1. – С. 42–49.
- Бланк И. А. Управление использованием капитала. – К.: Наука-центр, 2000. – 656 с.
- Довгань Ж. М. Банківський капітал: суть і значення / Ж. М. Довгань // Вісник НБУ. – 1998. – № 7. – С. 18–20.
- Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України №280 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://liga.net>
- Коваль С.Л. Модель діагностики власного капіталу як складової фінансових ресурсів банків // Світ фінансів. – 2006. – № 4 (9). – С. 126–136.
- Конюховский П. В. Микроэкономическое моделирование банковской деятельности. – СПб.: Питер, 2001. – 224 с.
- Мищенко С. В. Методологічні проблеми управління економічним капіталом банку // Наукові праці НДФІ. – 2008. – № 2(43). – С. 135–142.
- Попов О. Е. Розподіл і реалізація корпоративного контролю при формуванні капіталу акціонерного товариства. Монографія / О. Е. Попов, А. М. Котов, Т. Г. Зайцева. – Х.: ВД «Інжек», 2009. – 320 с.

REFERENCES

- Amelin, I. E., and Tsarkov, V. A. "Plan-matritsa razvitiia Banka" [Plan Development Bank matrix]. *Banki i tekhnologii*, no. 1 (2002): 42-49.
- Blank, I. A. *Upravlenie ispolzovaniem kapitala* [The management of the capital]. Kyiv: Nauka-tsentr, 2000.
- Dovhan, Zh. M. "Bankivskiy kapital: sut i znachennia" [Bank capital: nature and significance]. *Visnyk NBU*, no. 7 (1998): 18-20.
- "Instruktsiia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhgalterskoho obliku bankiv Ukrainy №280" [Instructions on the use of the Chart of Accounts of Banks of Ukraine № 280]. <http://liga.net>
- Koval, S. L. "Model diahnostryky vlasnoho kapitalu iak skladovoi finansovykh resursiv bankiv" [Model diagnostics equity as a component of the financial resources of banks]. *Svit finansiv*, no. 4 (9) (2006): 126-136.
- Koniukhovskiy, P. V. *Mikroekonomicheskoe modelirovanie bankovskoy deiatelnosti* [Microeconomic modeling banking]. St. Petersburg: Piter, 2001.
- Mishchenko, S. V. "Metodolohichni problemy upravlinnia ekonomichnym kapitalom banku" [Methodological problems of management of economic capital]. *Naukovi pratsi NDFI*, no. 2 (43) (2008): 135-142.

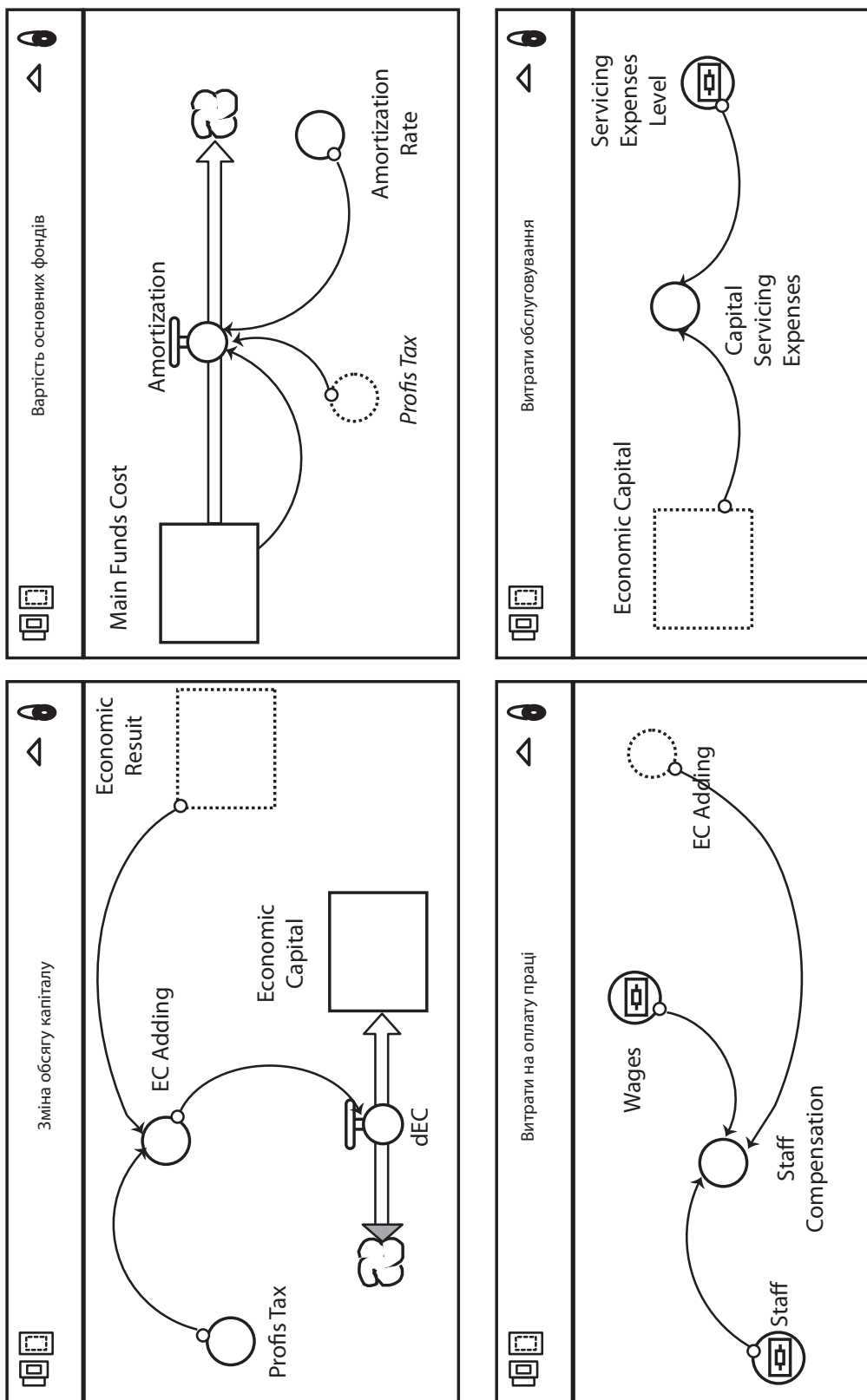

Рис. 4. Динамічні субмоделі використання важелів управління капіталом

```

Add_Standby_Fund(t) = Add_Standby_Fund(t - dt) + (decARincSF) * dt
INIT Add_Standby_Fund = 0
decARincSF = Increase_Attractor_Resource*Standby_Koeficient
Add_Working_Active(t) = Add_Working_Active(t - dt) + (decARincWA) * dt
INIT Add_Working_Active = 0
decARincWA = Increase_Attractor_Resource*(1-Standby_Koeficient)
Attractor_Resource(t) = Attractor_Resource(t - dt) + (Increase_
Attractor_Resource - decARincSF - decARincWA) * dt;
INIT Attractor_Resource = 0
Increase_Attractor_Resource = Economic_Capital*Incom_Level
decARincSF = Increase_Attractor_Resource*Standby_Koeficient
decARincWA = Increase_Attractor_Resource*(1-Standby_Koeficient)
Economic_Capital(t) = Economic_Capital(t - dt) + (dEC) * dt
INIT Economic_Capital = 243945000; dEC = EC_Adding
Economic_Result(t) = Economic_Result(t - dt) + (Percent_Arrivals + Comission_
Arrivals - Finanse_Expenses - Administrative_Expenses) * dt
INIT Economic_Result = 0
Percent_Arrivals = Working_Active*Percent_Income_Level
Comission_Arrivals = Working_Active*Comission_Income_Level
Finanse_Expenses = Working_Active*Percent_Outcome_Level+
+Working_Active*Comission_Outcome_Level
Administrative_Expenses = Staff_Compensation+Capital_Servicing_
Expenses+Amortization
Main_Funds_Cost(t) = Main_Funds_Cost(t - dt) + (- Amortization) * dt
INIT Main_Funds_Cost = 10850000
Amortization = Main_Funds_Cost*Amortization_Rate
Amortization_Rate = 0.025
Capital_Servicing_Expenses = Economic_Capital*Servising_Expenses_Level
Comission_Income_Level = 0.099; Comission_Outcome_
Level = 0.0135
EC Adding = Profits_Tax*Economic_Result; Incom_Level = 0.15
Percent_Income_Level = 1.83; Percent_Outcome_
Level = 1.21
Profits_Tax = 0.25;
Servising_Expenses_Level = 0.18
Staff_Compensation = Staff*Wages; Staff = 598
Standby_Koeficient = 0.25; Wages = 70000
Working_Active = decARincWA+(Economic_Capital*Standby_Koeficient)
    
```

Рис. 5. Формалізація причинно-наслідкових зв'язків моделі банку

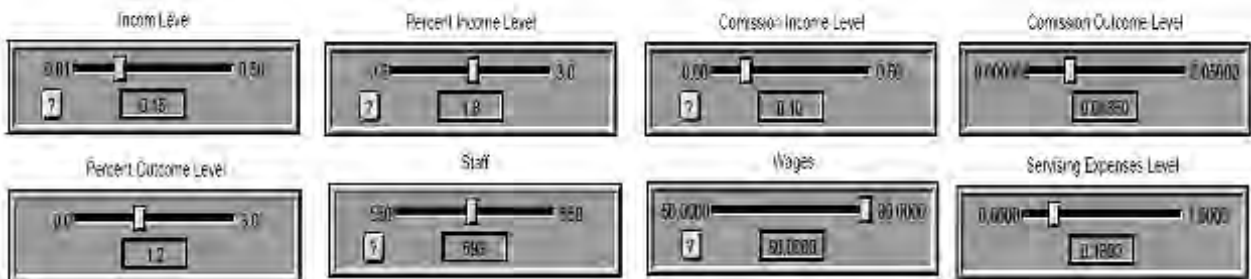

Рис. 6. Представлення важелів впливу на рівень ЕКБ

Результати використання агрегованої динамічної моделі банку

Характеристика	Графічне представлення результатів моделювання
<p>Обрані параметри моделі відображають варіант позитивного розвитку подій, коли відбувається одночасне зростання економічного капіталу (лінія 1), результатів життєдіяльності (лінія 2) та обсягу робочих активів (лінія 3). За лінією абсцис відображено значення цих показників; ординат – час (12 місяців року)</p>	<p>1: Economic Capital 2: Economic Result 3: Working Active</p> <p>1: 600000000 2: 300000000 3: 250000000</p> <p>1: 600000000 2: 300000000 3: 250000000</p> <p>1: 400000000 2: 150000000 3: 150000000</p> <p>1: 200000000 2: 50000000 3: 50000000</p> <p>0.00 3.00 6.00 9.00 12.00</p>
<p>В даному випадку модель відображає динаміку тих самих показників, але за умови значного зростання витрат на обслуговування капіталу (може бути пов'язано зі зростанням вартості залучення депозитів, збільшення витрат утримання субординованого боргу чи відволікання коштів на введення нових філій)</p>	<p>1: Economic Capital 2: Economic Result 3: Working Active</p> <p>1: 300000000 2: 50000000 3: 90000000</p> <p>1: 200000000 2: 40000000 3: 65000000</p> <p>1: 100000000 2: 85000000 3: 40000000</p> <p>0.00 3.00 6.00 9.00 12.00</p>
<p>Відображено можливість моделі розробляти різні варіанти розвитку подій та моделювати вплив на обрані важелі. У даному випадку подано різні моделі (від дефолту та збитковості до прогресивного зростання) поведінки обсягу економічного капіталу банку</p>	<p>Economic Capital 1-2-3-4-5</p> <p>1: 800000000</p> <p>1: 400000000</p> <p>1: 0</p> <p>0.00 3.00 6.00 9.00 12.00</p>

9. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Райзберг Б. А., Лозовский Л. М., Стародубцева Е. Б. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 479 с.

10. Руденко Л. В. Управління потоками капіталів у сучасній бізнес-моделі функціонування транснаціональних корпорацій: Монографія. – К.: Кондор, 2004. – 480 с.

11. Рудык Н. Б. Структура капитала корпораций. – М.: Дело, 2004. – 272 с.

12. Слав'юк Р. А. Дослідження теоретичних основ і структури банківського капіталу / Р. А. Слав'юк, О. В. Гнатишак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://khibs.edu.ua/1\(6\)2009/R1/6.pdf](http://khibs.edu.ua/1(6)2009/R1/6.pdf)

Popov, O. Ie., Kotov, A. M., and Zaitseva, T. H. Rozpodil i realizatsiia korporatyvnoho kontroliu pry formuvanni kapitalu aktsionernoho tovarystva [Distribution and sale of corporate control in the formation of capital of the company]. Kharkiv: Inzhfek, 2009.

Rayzberg, B. A., Lozovskiy, L. M., and Starodubtseva, E. B. Sovremenny ekonomicheskii slovar [Modern Dictionary of Economics]. Moscow: INFRA-M, 1998.

Rudenko, L. V. Upravlinnia potokamy kapitaliv u suchasniy biznes-modeli funktsionuvannia transnatsionalnykh korporatsii [Managing Capital Flows in the modern business model of transnational corporations]. Kyiv: Kondor, 2004.

Rudyk, N. B. Struktura kapitala korporatsiy [The capital structure of corporations]. Moscow: Delo, 2004.

Slav'iuk, R. A., and Hnatyshak, O. V. "Doslidzhennia teoretichnykh osnov i struktury bankivskoho kapitalu" [The theoretical foundations and structure of bank capital]. [http://khibs.edu.ua/1\(6\)2009/R1/6.pdf](http://khibs.edu.ua/1(6)2009/R1/6.pdf)